

Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministrui Kęstučiui
Budriui

2026 m. balandžio 9 d., Nr. 26-053ER

Lietuvos Respublikos Ekonomikos ir inovacijų ministerijai;
LR užsienio reikalų ministerijos Išorinių ekonominių
santykių ir ekonominio saugumo departamentui;
Europos Sąjungos departamentui

DĖL PRIORITETINIŲ EKSPORTO RINKŲ IR EUROPOS SĄJUNGOS LAISVOSIOS PREKYBOS SUSITARIMO SU JUNGTINIAIS ARABŲ EMYRATAIS

Atsižvelgiant į š. m. balandžio 2 d. vykusį Ekonominės diplomatijos tarybos posėdį, kuriame buvo aptarta naujausia informacija apie Europos Sąjungos (ES) laisvosios prekybos susitarimus ir vykstančias derybas, Lietuvos verslo konfederacija (toliau – LVK) kreipiasi į Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministeriją perduodama šalies verslo bendruomenės poreikius ir siūlymus dėl derybinių pozicijų šiuo metu vykstančiose ES derybose dėl laisvosios prekybos susitarimo (LPS) su Jungtiniais Arabų Emyratais (JAE).

Kaip skelbia Lietuvos Respublikos Ekonomikos ir inovacijų ministerija¹, ši valstybės institucija kartu su Inovacijų agentūra, įvertinusi rinkų analizę ir verslo bendruomenės poreikius, pateikė Ekonominės diplomatijos tarybai siūlymą atnaujinti prioritetinių eksporto ir inovacijų bendradarbiavimo rinkų sąrašą. Balandžio 2 d. vykusiam Ekonominės diplomatijos tarybos posėdyje buvo pritarta Ekonomikos ir inovacijų ministerijos siūlymui bei buvo patvirtintas atnaujintas rinkų sąrašas. Pažymėtina, kad tarp žvalgybinių Lietuvos eksporto rinkų šiuo spendimu buvo įtraukta ir JAE.

Pabrėžiame, kad Lietuvos verslo bendruomenė palankiai vertina Europos Sąjungos ir Jungtinių Arabų Emyratų derybas dėl laisvosios prekybos susitarimo ir mato jame realią galimybę stiprinti Lietuvos ir ES eksportą. LVK atkreipia Užsienio reikalų ministerijos dėmesį, kad į perspektyvia Lietuvos eksporto rinka laikytinus JAE Lietuvos eksportas nuolat auga, o dar spartesniam Lietuvos eksportui didinimui į šią šalį iš esmės trukdo didžiuliai importo muitai, kurie kai kuriais atvejais siekia net 100 proc. prekių vertės.

Šiame kontekste ypač reikšmingomis tampa ES derybos dėl laisvosios prekybos susitarimo su JAE ir tvirta Lietuvos pozicija plečiant ES derybinį mandatą, siekiant tinkamai atstovauti Lietuvos ekonominius ir eksporto skatinimo interesus ES Taryboje ir per ją – Europos Komisijoje. Atitinkamai, atsižvelgiant į valstybės patvirtintą prioritetą šiai rinkai ir šalies institucijų tikslą efektyviau padėti Lietuvos verslui (ir Lietuvos eksportui) augti, teikiame konkretų siūlymą dėl šalies verslo poreikių ir Lietuvos pozicijos ES-JAE laisvosios prekybos susitarimo derybose.

Siūlymas dėl derybinių ES-JAE LPS (EU-UAE FTA) pozicijų

Kontekstas

Lietuva yra tabako produkciją gaminanti ir tabako gaminius į JAE eksportuojanti valstybė. Šiuo metu reikšminga fabrike Klaipėdoje pagamintos tabako produkcijos dalis eksportuojama į JAE, tačiau JAE taiko net 100% vertės muitus tokių gaminių importui. Tai yra didžiuliai muitai, kuriuos JAE taiko, siekdama nuo konkurencijos saugoti vidaus gamybą. Pabrėžtina, kad JAE, kaip valstybė, yra didžiausia pasaulyje cigarečių eksportuotoja, o šios kategorijos gaminių eksportas iš JAE nuosekliai auga bei 2024 metais apimtys pasiekė 7 milijardus JAV dolerių.

¹ <https://eimin.lrv.lt/lt/ziniasklaidai/naujienos/eimin-pareng-prioritetiniu-eksporto-ir-inovaciju-rinku-sarasa-2vOM/>

Atsižvelgus į tai, vertintina, kad JAE taiko didžiulius 100 proc. importo muitus, siekdama apsaugoti vidaus gamybą, kuri yra vystoma laisvosiose prekybos zonose, pripažįstamosiose vienomis didžiausių cigarečių gamybos, pakavimo ir reeksportavimo centrų visame pasaulyje.

Tuo tarpu, analizuojant ES eksportą, pažymėtina, kad Lietuva nėra vienintelė tabako gaminius į JAE eksportuojanti ES valstybė narė. Reikšmingą tabako gaminių ES eksporto į JAE dalį sudaro Vokietijos, Lenkijos, Nyderlandų ir Rumunijos, Belgijos, Bulgarijos, Graikijos, Ispanijos, Maltos ir Italijos eksportas. Nikotino gaminius į JAE eksportuoja Švedija, Belgija, Prancūzija, Nyderlandai, Danija, Vokietija, Čekija, Estija.

Atsižvelgiant į ES valstybių narių ekonominius interesus ir verslo prioritetus šioje srityje, formuojant ES derybinį mandatą, Bendrijai svarbu siekti aktyviai apginti savo pramonės ir eksportuotojų interesus bei nuosekliai siekti, kad ES lygiu dvišalėse derybose su JAE būtų panaikinti (ar bent reikšmingai sumažinti) tokie importo muitai.

Šiuo metu JAE importui iš viso pasaulio taiko tris skirtingus tarifų lygius, be 0 %: 50 % ir 100 % alkoholiniams gėrimams (HS 22 skyrius) ir tabako gaminiams (HS 24 skyrius, išskyrus rūkymo metimo produktus, kuriems taikomas 5%) atitinkamai, o didelė dalis pramoninių ir vartojimo prekių apmokestinama vienu 5 % tarifu. Norint, kad šios derybos būtų laikomos sėkmingomis ir naudingomis apskritai visai ES pramonei, būtina spręsti tiek 50%, tiek 100% importo muitų klausimą.

Svarbu pažymėti, kad jau šiuo metu JAE taiko kitoms šalims palankesnes sąlygas negu Europos Sąjungai, pavyzdžiui, JAE tam tikriems tabako gaminiams iš Indonezijos ir Indijos taiko nulinį importo muitą.

Nepaisant didžiulių JAE importo muitų, Lietuvos eksportas į JAE sparčiai auga: tabako gaminių (cigarečių) eksportas per kelerius metus išaugo nuo nulio iki beveik 19 mln. Eurų, o JAE jau patenka tarp svarbiausių Lietuvos pramonės eksporto kryptų.

Šie skaičiai aiškiai rodo, kad rinkos potencialas yra didelis, o prekybos kliūčių sumažinimas leistų išlaikyti bei potencialiai didinti gamybos apimtis Lietuvoje, kurti ir išlaikyti darbo vietas, stiprinti Lietuvos, kaip eksportuojančios valstybės, pozicijas.

Galiausiai, ne mažiau svarbu, siekiant pasinaudoti bet koku muitų liberalizavimu, dėl kurio būtų susitarta, yra kilmės taisyklių klausimas (angl. *rules of origin*). Numatyta kilmės taisyklė turėtų būti tarifinės pozicijos pakeitimas (*change of tariff heading*) HS nomenklatūros pozicijoms 2402, 2403 ir 2404. Svarbu pažymėti, kad cigaretėje ar bedūmiame produkte esantis tabakas nėra iš vienos rūšies – paprastai tai skirtingų rūšių tabako mišinys, kilmės iš skirtingų šalių. Todėl kilmės taisyklėje reikalingas lankstumas.

LVK siūlymas

LVK prašo Lietuvos institucijas, pirmiausia – Užsienio reikalų ministeriją, kaip už valstybės interesų atstovavimą šioje srityje atsakingą instituciją:

- Aktyviai remti ES poziciją, siekiant importo muitų panaikinimo arba reikšmingo sumažinimo ES–JAE susitarime;
- Užtikrinti, kad ES gamintojams būtų taikomos ne prastesnės sąlygos nei kitų šalių eksportuotojams;
- ginti Lietuvos pramonės ir eksporto interesus ES lygmens derybose ir formuojant ES derybinį mandatą.

Remiantis Suderintos sistemos nomenklatūros (HS Nomenclature) 2022 laidos klasifikacija, siūlytina į derybinį mandatą įtraukti poziciją dėl muitų atsisakymo, pradedant nuo ES-JAE LPS įsigaliojimo dienos, šioms produktų kategorijoms pagal Suderintosios nomenklatūros kodus: HS 2402, HS 2403 ir HS 2404, bei, vykstant derybos esant būtinybei, prioritetą skirti šiems konkrečioms nomenklatūros kodams: HS 2402 20 00, HS 2404 11 10, HS 2404 91 30.

Atsižvelgiant į rašte pristatytą poziciją, įvertinus Lietuvos ir visos Bendrijos pramonės interesus, prašome, kad, tęsiantis ES-JAE deryboms ir toliau formuojant ES derybines pozicijas, Lietuvos institucijos ir jų deleguoti atstovai siektų apginti savo pramonės ir eksportuotojų interesus bei aktyviai pasisakyti, kad ES-JAE LPS kontekste ir derantis su JAE būtų panaikinti (arba reikšmingai sumažinti) JAE taikomi tabako ir nikotino gaminių importo muitai.

Esame pasiruošę teikti konkrečius duomenis, ekspertinę informaciją ir konstruktyviai bendradarbiauti, kad sprendimai būtų pagrįsti ekonominiais faktais ir ilgalaikė nauda Lietuvai.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pagarbiai

Generalinė direktorė

Ineta Rizgelė